

יוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "החסדי יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ג מרחשון התשע"ז

1437

מתפלל

שבת ו' שבט ה-תשפ"ג
 פרשה: בא

הפטרה: הדבר אשר דבר

הדלקת נרות - 16:47
 צאת השבת - 17:41
 ר"ת: 18:14

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:54

שעת	זמן
5:27	5:32
5:34	5:39
6:31	6:36
11:54	11:53
12:21	12:19
17:16	17:10

Shulchan Aruch

"ראש חדשים"

אמר פעם הגאון ר' יוסף
 ענגל באחת מדרשותיו:
 רא, כשמברכים את החודש
 אומרים: "שתתן לנו חיים
 ארוכים" וכו', ואילו
 כשמגיעים ליראת שמים
 אומרים: "חיים שיש בהם
 יראת שמים" לגבי יראת
 שמים אנו דואלים רק
 לאחרים...

העלון לרפואת
 חמי שלום ביר שמה
 מנתב ביר דוד ובגוריה
 מנתב אחרוני זינה בת חל
 ולע"ג חמוני מרים בת רחל ע"ה
 הרוצה להקדיש את העלון או חלקו
 בטל... 052-5079555

"היאך ממחישים אמונה לעצמינו מניסי מצרים"
 והיאך ישריש האדם את מירב התועלת מהנסים הנלווים והמפורסמים
 עד כדי להשליט בקרבנו את אמונת ההשגחה פרטית שיהא בה כדי
 לכופף את יצירנו האנושי ומידותיו.
 מבואר ברמב"ם - "חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים"
 והיינו לחדש את ההתפעלות כל פעם מחדש, ולהעמיק בניסי ה' בדרך
 של לחוש אותם על עצמו ממש כאילו היה הוא באותו מעמד, עד
 שיחדר מגדולתו ולבבו יבין לירא מה' וליבוש ממנו.
 וכמסופר על ה"חפץ חיים" וצוק"ל, שפעם ראוהו מחייך ושחק שלא
 כדרכו, ובשנתקרבו לשמוע כמה עוסק הוא שמביאו לידי שחוק זה,
 ראוהו שקורא בחומש פרשת בנינים, ומצייר לעצמו מכת בנינים במצרים
 הכיזר, המונים המונים מפלים בנייהם מעצמם, איש מרעהו, אשה
 מבתה ובת מאמה, אב מבנו ובן מאביו, וכך מעשיהם בשוק וברשות
 הרבים - שמור לי ואשמור לך... וכך המחיש מכה זו בצירויים שונים, עד
 שמרוב המחשתו לעצמו מכה זו פרץ בצהוק.
 וכידוע דרכו של המשגיח הגאון ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היתה
 להעמיק בנושא ניסי מצרים ולחדש בהם הפוך בה והפוך בה, ומרגלא
 בפומיה בשם הסבא מקלם שאת האמונה בעיקרה - יכול האדם לקנות
 מהתבוננות בניסי מצרים, ובניסי המדבר המפורסמים, והמה שיביאוהו
 להפוך טבעו ולהביאו לכניעה אמיתית לגדלות ה', וכמו כן ההתבוננות
 בהם תעזור להמחיש לעצמו את השגחה ה' בעולמו.
 ואין לך צרה לכלל או לפרט שיהא אפשר לשאוב תקווה ואמונה
 להחליץ מאותה צרה כמו מהתבוננות בגאולת מצרים, שהיתה גאולה
 ממצב של אפס הנמור ברוחני ובגשמי עד לעליה רוחנית כדי נבואה,
 ולהישגים חומריים של רכוש גדול - וינגלו את מצרים.
 ולפי האמור יצא לנו לימוד להי חיים יום שלנו, שהרי פעמים וארעו לנו
 ניסים או מקרי השגחה מיוחדים, שבוה מאזן הבחירה שלנו נוטה לכיוון
 החיובי, והינו קרש קפיצה עבורנו לפתח את הטוב בקרבנו, לא להינים
 ארע לנו כך, ללא ספק כשההשגחה העליונה רואה לנוכח לגלות לנו
 השגחה, כנראה שנערך הדבר לנו לצורך מאזן בחירתנו שלא נמנע, כך
 שמצד אחד ברור הוא שבנס רואים חסד ה' ורחמינו עלינו, אולם מאידך
 יש לראות בו כעין הולשה מצדנו שהזדקקנו לנס כזה, וכמו שאמר
 בגמרא (שבת נג:): "אוי לו לזה שנשתנו בשבילו סדרי בראשית", זה
 שמשתנים בשבילו סדרי בראשית זהו מפאת הולשתו, ולכן מומנים לו
 מן השמים אפשרות למאזן בכך שיתבונן בנס שארע עמו ויחזק לבו
 באמונה יתירה בה', ולכן מי שנעשה לו נס ואינו מפקח את הלקחים
 ממנו להתעלות בעבודת ה', מנכים לו מוכיותיו עבור הנס הזה (כמובא
 בגמ' שבת לב:), מאחר ולא נהיה בו שום תועלת לגביו הרי שהוא ישלם
 על כך מוכיותיו, משא"כ המפקח לקחים מניסו, ומבין שבוה רוצים מן
 השמים להביאו למדרגה נוספת או לפחות לחזק את הקיים אצלו - אין
 סיבה שינכו לו מוכיותיו, ואדרבא, הוא בגדר "מי שנעשה לו נס ואומר
 עליו שירה זוכה ועושיין לו נס אחר" (ב"ר פ' נה, א), ולא עוד, גם
 "מוחלין לו על כל עוונותיו" (כמובא במדרש התילים יח), דאצלו הוא נס
 להתנוסס, וכדין כל העולה לגדולה שמוחלין לו על כל עוונותיו, כי
 בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו (מכות י:). להעלותו עוד.

העלון לע"ג
 מו"ר זקני ר' שלמה בר סעדיה פרץ ז"ל שנלב"ע ח' שבט
 זוד"ר ר' יוסף בר איזיה פרץ ז"ל שנלב"ע י"א שבט
 ז"ל ב.ה.

Shulchan Aruch

"השופט גוי לא יקח שוחד?"

אתא לילה וגם בוקר, ובשעה הנקובה נתכנסו הצדדים בבית המשפט. השופט חסן
 נתיישב על כסאו, הפך בצדדים, והשמיע את דעתו המלומדת והמנומקת כי הצדק
 עם שני הסוחרים.

- * "על המושל לשלם את מלוא הסכום בעבור הסחורה שרכש", הכריז. "עד הדינר
 האחרון".
- * פניו של נציג המושל חפו. הוא ניסה לערער על הפסק בקול ענות חלושה, אבל
 השופט הבהיר לו כי הפסק גמור וחלוט ואין כל מקום לשינויים.
- * במוחם של שני הסוחרים התבהרה העננה. "אהה", חלף הרהור משותף במוחם.
 "חסן לא ויתר לרגע על השוחד, הוא רק רצה לשמור על תדמית נקייה. הוא בוודאי
 ממתין ומצפה שנשלח את השוחד לביתו לאחר הכרעת הדין".
- * הם לא ידעו כי הם טועים, בפעם השנייה. בשעת ערב, כאשר עלו ובאו לביתו של
 השופט חסן להודות לו על פסק הדין ולמסור לו את צרור הדינרים, לא הייתה
 תגובתו של השופט שונה מתגובתו בליל אמש.
- * הוא גירש אותם מן הבית בחרפות וגידופים, וכמעט שבישר להם כי הם צפויים
 למאסר בעוון נסיון שוחד.
- * "נו, רבי דוד, מה תאמר על זה?" הייתה זו שיחת רעים שנקשרה בין השופט חסן
 לבין רבי דוד בן בנו של הרמב"ם, בביתו של זה האחרון.
- * "שני סוחרים שהתדיינו לפני עם מושל העיר", סיפר בגאווה לא מוסתרת, "ניסו
 לשחדני בסכום עצום ולא הצליחו, ולא זו בלבד, אלא שלאחר שפסקתי לטובתם
 משום שכך סברתי - שלחו לי השניים שוב את השוחד, וגם הפעם לא עלה הדבר
 בידם.
- * "הכיצד זה אמרו חכמיכם (שבת קטז:), כי אי אפשר לו לשופט שאינו יהודי שלא
 לקחת שוחד?" הזדקרו גבותיו בתמיהה רבת, כשעל פניו שפוכה הבעת עונג
 ושביעות רצון עצמית. "האם המקרה הזה אינו מספיק כדי להוכיח כי ההיפך הוא
 הנכון?"
- * "שתי תשובות לי בדבר", השיב רבי דוד לאלתר. "התשובה האחת היא כי חכמינו
 דיברו על פי רוב. ואמנם, אפשר ששופט אחד מאלף משופטי הנכרים לא ייקח
 שוחד. אבל אין זה אלא פרט שאינו מלמד על הכלל".
- * "והתשובה השנייה?" עשה השופט חסן אוזנו כאפרכסת.
- * "את התשובה השנייה לא אוכל להוכיח", הנמיך רבי דוד קולו כממתיק סוד, "אבל
 ליבי אומר לי, כי אם נהגת כך - בוודאי מזרע היהודים אתה, רק שופט יהודי יכול
 לעמוד בנסיון שכזה".
- * "הבלים תדבר", התרתח חסן. "האם אתה מטיל דופי בייחוס? מוסלמי טהור אני,
 בן לאמא מוסלמית ולאבא מוסלמי, וכי איזו מן טענה משונה מצאת לך. כדי
 להצדיק את דברי חכמי הדת?"
- * והוא קם בחמתו, התעטף בגלימתו, ויצא מביתו של רבי דוד בלא לומר שלם.
 שעה חלפה ועוד שעה. דבריו של רבי דוד, שנדחו בתחילה על הסף, החלו מנקרים
 בליבו של השופט חסן.
- * "רבי דוד - חכם היהודים הוא", הרהר. "האם לא ייתכן שיש שמץ של אמת
 בדבריו?"

הודעות מרכז "Shulchan Aruch" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרשב"ע ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול
 בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

מנויים: לקבלת העלון חינם במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

Shulchan Aruch

"למען תספר באוזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתו בם וידעתם כי אני ה'"

מכות בדרך התעללות

מכות מצרים היו בדרך התעללות, מכות שיש בהם ליצנות ולגלוג למצרים. יש לעמוד על כך, מדוע לא הענישם הקב"ה בעונשם ופורעניות כמו שהביא על סדום ועמורה או על סיסרא, אלא באופנים שונים ומשונים כדם, צפרדע, כינים וכו', שאלו מכות המביאות את לוקידים להיות ללעג ולקלס, וכמדומה שיש הפורענות היחידה שמצינו בה הנהגה של התעללות.

ועוד יש להבין, מה רצתה התורה להדגיש לנו במילה זו של "התעללתי", דמילא במה שמספרת התורה שהוציאנו ה' באותות ובמופתים הוא כדי ללמדנו את גודלו ואת ידו החזקה ויכולתו וגבורתו של הקב"ה, אולם במה רצתה תורה שנחזק עצמנו ואת בנינו בכך שהמכות היו בדרך של "התעללות", וכי גבורה היא התעללות?

התעללות במצרים היתה מידה במידה כהנהגה גלויה ביותר לבטאות אהבת ה' לעמו ישראל

וההסבר הוא כך, דבוראי הנהגת הקב"ה אף שהינה בהתעללות עם מצרים היתה הנהגת מידה במידה ממש, דבוראי גם באומות העולם כשנפרע הקב"ה מהם הוא כפי חטאם, והכל בידי וביזר, אלא שהנהגה זו של מידה כנגד מידה לא תמיד היא בגילוי כל כך עד כדי שגם בני האדם יראו בעליל וללא רמזים את הנהגה זו, וכאן היתה ההנהגה באופן הגלוי ביותר, וזאת מאהבת ה' לעמו ישראל. והטעם, דאם היו המכות במצרים כדור המבול ששטפם הקב"ה, או כסדום ועמורה שהמטיר עליהם הקב"ה אש וגופרית, שאלו מכות שאינם של התעללות, היה לנו לחשוב שהם הקב"ה למצרים להיותו חפץ במשפט בלבד, וזו הסיבה שהענישם כדרך שהעניש את דור המבול וסדום ועמורה שהרעו והשחיתו, ומלך במשפט יעמיד ארץ. ויתכן לו היו מצרים משתעבדים באכזריות כזו בעת החיית הפריזי או היבוסי כמו כן היה הקב"ה נפרע מהם. אולם בגאולת מצרים, להיות שאז יצר הקב"ה את עמו להיות לו לעם, וכנאמר: "עם זו יצרתי לי"

שהייתה חשובה זו רצה הקב"ה שנראה בו בהתעללותו במצרים, ואין לומר שהתעלל הקב"ה במצרים לפי שכמו כן הם התעללו בעם ישראל, שהרי בסדום ועמורה כמו כן היו אכזרים ביותר ומתעללים בבני אדם כמובא במדרש, ועם כל זה לא המיתם הקב"ה בדרך של התעללות. אלא כאמור, דלכך הענישם הקב"ה למצרים בדרך התעללות לעג וקלס, ראשית, כדי שיראו עם ישראל את הצדק והמשפט שהיה בכל מכה ומכה, כמבואר במדרש היאך המידה כנגד מידה שבכל מכה ומכה, ובכך ילמדו אמונת שר ועונש שהיא מיסודות האמונה, ומלבד זאת עוד יראו ויתבוננו באהבה העצומה שאוהבם הבורא, ומדקדק לשלם לשונאיהם על כל פרט ופרט שהרעו להם, ובאופן הנראה גם לעין של בשר, כי מידותיו של הקב"ה לעולם הם מידה כנגד מידה, אולם כאמור פעמים נעשית הנהגה זו באופן הנסתר מבני אדם וגלויה רק לפניו יתברך, וכאן במצרים נתן להם לראות הנהגה זו במו עיניהם בגלוי ממש, כדי לגלות להם עוצמת אהבתו אליהם, וכמבואר לעיל, דככל שאוהב המושיע את הנושע ביותר, כן ינקום משונאיו של הנושע בנקמה גלויה, כדי שיוודע לנושע אהבת מושיעו, וככל שיונקם משונאיו בנקמות שונות ומשונות וכגון של התעללות, כן יוכח לנושע עוד יותר גודל אהבת מושיעו אליו.

ממעשה המצוות של בני אדם, בשלימותו שהיה אז - כביכול - כן הוא בהווה ובעתיד, ואינו משתנה כלום ממעשיהם של בני אדם. וכל כוונתו ביצירה להיטיב לבני אדם, כי מדרך הטוב

ושיקר האהבה היתה ניכרת להם בזה שהיכה למצרים בדרך התעללות דווקא, שלא כמו שהיכה את דור המבול, או את סדום ועמורה, והסבר לכך הוא פשוט, שהרי, כשאדם עוזר לחבירו יודע הוא שחבירו אוהבו, ואם יעזור לו ביותר, ידע שחבירו אוהבו ביותר, ואם יכה את אויביו בוודאי ידע כי זה שהכה את אויביו אוהבו למאוד, ואם אף יתעלל זה באויביו בוודאי יבין שזה שהתעלל באויביו לא נח ולא שקט מכעסו על שהיכוהו, עד שבעצמו התעלל במבקשי רעתו.

כן ישראל, כשראו שהקב"ה לא נפרע ממצרים כדרך שנפרע מדור המבול או מסדום ועמורה, הבינו וראו בחוש גודל אהבת ה' לעמו, היאך לא נח ולא נשקט מועמו וכעסו על מצרים עד שהתעלל בהם, והיכה בהם מכות בדרך של התעללות.

ונקודה חשובה זו רצה הקב"ה שנראה בו בהתעללותו במצרים, ואין לומר שהתעלל הקב"ה במצרים לפי שכמו כן הם התעללו בעם ישראל, שהרי בסדום ועמורה כמו כן היו אכזרים ביותר ומתעללים בבני אדם כמובא במדרש, ועם כל זה לא המיתם הקב"ה בדרך של התעללות. אלא כאמור, דלכך הענישם הקב"ה למצרים בדרך התעללות לעג וקלס, ראשית, כדי שיראו עם ישראל את הצדק והמשפט שהיה בכל מכה ומכה, כמבואר במדרש היאך המידה כנגד מידה שבכל מכה ומכה, ובכך ילמדו אמונת שר ועונש שהיא מיסודות האמונה, ומלבד זאת עוד יראו ויתבוננו באהבה העצומה שאוהבם הבורא, ומדקדק לשלם לשונאיהם על כל פרט ופרט שהרעו להם, ובאופן הנראה גם לעין של בשר, כי מידותיו של הקב"ה לעולם הם מידה כנגד מידה, אולם כאמור פעמים נעשית הנהגה זו באופן הנסתר מבני אדם וגלויה רק לפניו יתברך, וכאן במצרים נתן להם לראות הנהגה זו במו עיניהם בגלוי ממש, כדי לגלות להם עוצמת אהבתו אליהם, וכמבואר לעיל, דככל שאוהב המושיע את הנושע ביותר, כן ינקום משונאיו של הנושע בנקמה גלויה, כדי שיוודע לנושע אהבת מושיעו, וככל שיונקם משונאיו בנקמות שונות ומשונות וכגון של התעללות, כן יוכח לנושע עוד יותר גודל אהבת מושיעו אליו.

הלכות ליל שבת

הלכות מלאכת ישראל הנעשית על ידי גוי בשבת בקבלנות

ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

דין גוי העושה מלאכה בשבת בקבלנות

א. אסרו חכמים לשכור את הגוי לשכיר יום לעשות מלאכתו בשבת, שהרי הגוי עושה המלאכה בשליחותו של היהודי, ונהנה היהודי ממלאכת עבודתו ביום השבת, ובכמה מקומות החמירו אף כששוכר הגוי לעשות עבודת מלאכה בקבלנות, ועושה הגוי המלאכה בשבת, מפני החשש שמא יאמרו הרואים שהגוי הוא שכיר יום של היהודי, ולהלן יבוארו פרטי הדינים אימתי ובאילו תנאים החמירו חכמים לענין כשעושה הגוי בקבלנות.

ו"קבלנות" היינו שמשלם לגוי לפי עצם עבודתו, ולא לפי זמן עבודתו, כגון שנותן לו בגד לתפור, או בית לבנות, וקובע עמו את סכום התשלום עבור עבודה זו.

ולענין קבלנות ישנם כמה חילוקי דינים בין דברים שאינם מחוברים לקרקע, לבין דברים המחוברים לקרקע, והחמירו חכמים בדברים המחוברים לקרקע וחששו למראית העין יותר מדברים שאינם מחוברים לקרקע, מפני שסתם דברים המחוברים לקרקע שם בעליהם עליהם, ויש לחוש יותר שיחשבו הרואים שהגוי עובד בהם עבור היהודי כשכיר יום. ומכל מקום גם בדברים שאינם מחוברים לקרקע, פעמים שיש לחוש משום מראית העין, ואין להקל אלא בתנאים מסויימים שיבוארו להלן.

מלאכת הגוי בקבלנות בשבת בתלוש

ב. מותר למסור לגוי לעשות לו מלאכה בקבלנות בדבר שאינו מחובר לקרקע, כל שמוסר המלאכה לגוי קודם השבת, וקובע עמו התשלום עבור אותה מלאכה, ואינו אומר לגוי שיעשה המלאכה בשבת, מפני שכל שלא אמר לו היהודי שיעבוד בשבת, ומשלם לו שכרו לפי עבודתו, ולא לפי ימים או שעות, הרי הגוי העושה המלאכה בשבת עושה כן על דעת עצמו ולטובת עצמו, כדי למהר ולהשלים המלאכה וליטול שכרו.

וכל זה אינו אלא כשעושה הגוי המלאכה בביתו וברשותו, ובוה יש להקל אפילו אם היא מלאכה מפורסמת וידועה לרבים שהיא מלאכה עבור יהודי, אבל אם עושה הגוי המלאכה בביתו של היהודי אסור בכל ענין, ולא יניח לגוי לעשות מלאכה זו בשבת.

"בא אל פרעה"

ר' יצחק מוורקי ביקש פעם מגביר יהודי שילך להשתדל אצל שר הפלך, בענייני הנוגע לצרת הכלל. חשש אותו גביר מללכת, כי ידע שהשר הוא בעסן גדול, ועלול לאנות לו רעה.

אמר לו ר' יצחק: ראה, הקב"ה לא אמר למשה רבנו "לך אל פרעה" אלא "בא אל פרעה", בוא ונלך יחד, אמר למשה, ואהיה עמך שם...